

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för kommunikation och medier

Medie- och kommunikationsvetenskap kandidatkurs

Vårterminen 2011

**“What you call love was invented by guys
like me, to sell nylons”**

En kvalitativ studie av mansmyten Donald Draper i Mad Men

Författare: Maja Borch & Natanela Lisserow

Handledare: Johan Jarlbrink

Abstract

Uppsatsens titel: "What you call love was invented by guys like me, to sell nylons" – En kvalitativ studie av mansmyten Donald Draper i *Mad Men*

Institution: Enheten för kommunikation och medier

Kurs: Kandidatkurs i Medie- och kommunikationsvetenskap

Författare: Maja Borch & Natanela Lisserow

Handledare: Johan Jarlbrink

Nyckelord: *Mad Men*, Don Draper, myter, manlighet, maskulinitet koder, konventioner.

Problem: Mannen innehar enligt myten många manliga egenskaper som kan belysas med hjälp av Don Draper i *Mad Men*. Vidare kan man finna många händelser och symboler i serien som speglar vår samtid.

Syfte: Syftet med denna uppsats är att granska och utvinna kunskaper om hur manlighet och myter framställs och konstrueras. Detta gör vi genom att analysera huvudkaraktären Don Draper och de människor som han agerar med. Vi vill granska seriens händelseförlopp, det narrativa samt ta hjälp av semiotiska verktyg för att hitta mönster som kan bidra till framställandet av mansmyten.

Metod: Vi har använt oss av en kvalitativ undersökningsmetod för att uppnå vårt syfte och besvara våra frågeställningar. Materialet för vår studie består utav samtliga 13 avsnitt som från säsong ett av *Mad Men*. Urvalet har gjorts efter kronologisk ordning för att lättare få förståelse för händelserna, samt efter för att få möjlighet att lyfta fram de tecken och händelser som bäst belyser vårt syfte.

Slutsats: I vår slutsats har vi kommit fram till att Don Draper stämmer in på det som många teoretiker anser vara typiska manliga egenskaper. Vi har även funnit samband där Dons sätt att föra sig och klä sig har bidragit till en förstärkt syn på hur mannen tros vara enligt myten. Don arbetar hårt samtidigt som han konsumerar kvinnor, sprit och cigaretter. Vidare stöter han på fler och fler problem inom familj och sitt förflutna men ändå går hans karriär framåt.

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund.....	4
2. Syfte och frågeställning.....	5
3. Teori.....	6
3.1 Visuella tecken - symbol, ikon och index	6
3.2 Koder och konventioner	7
3.3 Myter, denotation och konnotation.....	7
3.4 Det narrativa perspektivet	8
3.5 Maskulinitet och myten om mannen	9
4. Tidigare forskning.....	11
4.1 Historiska filmer och deras samtid.....	11
4.2 USA på 1960-talet.....	11
4.3 Diskussioner kring en förändrad manlighet	12
4.4 Bilden av den amerikanska mannen.....	13
4.5 Mansmyten James Bond.....	14
5. Metod.....	14
5.1 Kvalitativ analysmetod.....	14
5.2 Urval och avgränsning.....	15
5.3 Metodkritik.....	16
6. Analys	17
6.1 Don Draper och myten.....	17
6.1.1 Don Drapers utseende	19
6.1.2 Don Draper och James Bond.....	20
6.2 Narrativ analys	22
6.2.1 Don Draper som yrkesman.....	22
6.2.2 Don Draper och kvinnor.....	26
6.2.3 Don Draper i hemmet	28
6.2.4 Don Drapers förflutna	29
6.3 Binära motsatspar	31
6.3.1 50-tal och 60-tal.....	32
6.3.2 Kvinnligt och manligt.....	32
6.3.3 Hemma och kontor	33
7. Slutdiskussion	33
8. Referenser	37

1. Inledning och bakgrund

Mad Men är en amerikansk dramaserie som började sändas i USA under år 2007 och tog publiken med storm. Serien har blivit nominerad samt vunnit ett flertal priser, där ibland tre Golden Globes och ett flertal Emmys (imdb.com). Producent är Matthew Weiner som också var med och skapade den omtalade serien Sopranos. Än så länge har det producerats fyra säsonger av Mad Men. Serien utspelas i en tidig 1960-tals miljö på en reklambyrå i New York. Huvudkaraktären är Donald Draper som spelas utav Jon Hamm.

Don Draper är en karaktär som har kommit att fascinera många tittare och som Jon Hamm själv beskriver det: "What makes him so fascinating to a lot of people is the fact that we really want to like him and yet he's disappointing in so many ways" (blogs.amctv.com). Likt många andra tittare har även vi förundrats och fascinerats över karaktären Don Drapers. Därför vill vi utforska manlighet och mansmyten såsom det framställs genom honom. På samma sätt som Jon Hamm beskriver det, upplever även vi att man till en början har en bestämd bild av hur karaktären Donald Draper är som person. Granskar man serien och huvudkaraktären noggrannare finner man dock att detta endast är en hård fasad, och under ytan lurar helt andra tankar och hemligheter än förväntat. Donald Draper heter nämligen Dick Whitman på riktigt och gör allt i sin makt för att dölja den riktiga identiteten.

Då säsong ett börjar arbetar Don Draper som mellanchef på reklambyrån Sterling Cooper. Vi får här följa Don Drapers liv som präglas av hårt arbete och mycket tid på kontoret, kvinnor, familjeliv, whiskey och cigaretter. Serien visar de familjevärderingar och konstruktioner som man levde efter under det tidiga 60-talet. Männerna arbetade hårt på sina jobb medan deras fruar var hemma och tog hand om barnen. De kvinnor som ändå arbetade befann sig ofta långt ner i hierarkin och arbetade ofta som sekreterare till männen. Bland dessa sekreterare får vi bland annat möta Peggy Olson som spelas av Elisabeth Moss. Peggy visar sig vara lite mer utstickande än de andra kvinnorna på jobbet då hon vågar och försöker bryta sig ur mönstret där kvinnor är underordnade män.

Under seriens gång stöter Don Draper på ett flertal hinder som kan komma att problematisera hans karriär och familjeliv. Bland annat försöker han dölja sitt förflutna (Dick Whitman), dock får hans kollega Pete Campbell (som spelas av Vincent Kartheiser) reda på sanningen. Detta i sin tur kan leda till problem för Don Draper då Pete Campbell använder sin vetskap

om sanningen för att utpressa Don, för att själv få möjlighet att klättra på karriärstegen.

I en artikel i Svenska Dagbladet beskriver Kristin Lundell till en början *Mad Men*-serien som fläckfri och menar att serien ger skenet av att ha en perfekt yta. Dock vid närmre granskning så visar *Mad Men* ingen “förskönande nostalgi”, utan visar en tid där sexism, rasism och antisemitism var mer eller mindre öppet i samhället under övergången mellan 50- och 60-tal (Lundell 2010).

Vidare påverkas historien och Dons liv av en rad olika händelser, trots detta behåller Don Draper ändå sin starka position på kontoret. Dons höga status syns bland annat genom hans handlingar och utseende, dock finns det mer att studera utöver detta. Vi vill fokusera på de tecken på manlighet som finns i serien och undersöka hur det speglar vår samtid. Ofta speglar filmer som visar en annan tidsepok nutida problem eller händelser (Jönsson 2004). Detta kan således även återfinnas i en tv-serie. Både i historien och i dagens samhälle har det florerat en hel del mansmyter. Don Draper kan betraktas som en slags symbol för vad som är manligt och det finns även flera likheter mellan honom och tidigare mansmyter. Det finns också ett intresse för att undersöka och göra kopplingar mellan samtiden och Dons sätt att agera i olika situationer. Vår nyfikenhet kring myten om mannen och hur denna har skapats har lett oss till karaktären Don Draper i *Mad Men*.

2. Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att granska och utvinna kunskaper om hur manlighet och myter framställs och konstrueras. Detta gör vi genom att analysera huvudkaraktären Don Draper och de människor som han agerar med. Vi vill granska seriens händelseförlopp, det narrativa samt ta hjälp av semiotiska verktyg för att hitta mönster som kan bidra till framställandet av mansmyten. Vi har således valt att ta utgångspunkt från följande centrala frågor:

- Hur framställs manlighet och myten om mannen genom Don Draper i *Mad Men*?
- Hur kan vi förstå relationen till vår samtid?

3. Teori

3.1 Visuella tecken - symbol, ikon och index

I *Mad Men* kan man finna flera sorters tecken som hjälper oss belysa hur Don Draper stämmer in på myten om mannen. Då man ser på kommunikation ur en semiotisk synvinkel läggs fokus på hur betydelse kan skapas utifrån en text. Vidare definieras semiotik som läran om tecken och teckensystem. Medieforskaren John Fiske definierar ett tecken som något fysiskt som har en betydelse, vilken är större än endast det fysiska. Ett tecken består av det *betecknande* och det *betecknade*. Det *betecknande* är den fysiska delen av tecknet medan det *betecknade* är den kulturella och mentala aspekten av tecknet (Fiske 1990). Jonathan Bignell tar upp ett exempel om en bil för att förklara dessa två termer. Bilen i dess existerande form i den riktiga världen är *betecknad*. När vi hör det puttrande ljudet från motorn, eller ser avgaserna i form av rök så är det *betecknande* (Bignell 2002). Vidare menar författaren att även om språket är det främsta sätt som människor använder sig av för att kommunicera så finns det även en del visuella kommunikationssätt, som exempelvis kroppsspråket (2002). Således är många tecken visuella.

Inom semiotiken talas det även om teckenkategorierna symbol, ikon och index. Bignell förklarar symbol som att det inte är någon relation mellan ordet ”katt” skrivet på ett papper eller det betecknande av ”katt” som vi har i vårt egna medvetna. Med hjälp av konventioner så är det gemensamma i vårt språk för katt alltså en gemensam symbol för vad en katt är (Bignell 2002). Ikon kan man enklast förklara genom exempelvis ett fotografi. Ett fotografi av en hund visar en specifik hund, och inte vilken hund som helst. Referensen är hunden som blev fotograferad. Bilden av hunden som finns på fotografiet är alltså identifierbar med en verklig referens vilket gör den ikonisk (Bignell 2002) Vidare menar man att ett index är något som har ett kausalt samband med något annat. Exempelvis om vi ser rök så antar vi att det kommer från en eld, eller om en vi ser en skugga så förstår vi att den har skapats med hjälp av solen. Dessa samband är så kallade index (Bignell 2002).

3.2 Koder och konventioner

Vårt sociala liv kan kännetecknas av olika koder, även Don Draper använder sig av koder när han för sig socialt i *Mad Men*. Fiske menar att alla medlemmar i samhällen har strukturerat upp hur olika tecken ska organiseras för att de ska få en innebörd som alla förstår (1990). Koder hjälper oss att kommunicera och förstå varandra. Alla koder är beroende av konventioner. Det vill säga att de är beroende av en social överenskommelse bland användarna av koderna som tillhör samma samhälle eller kultur. Kulturen har stor betydelse för vilka överenskommelser en social grupp eller ett samhälle väljer att leva efter. Vi kommunicerar inte bara verbalt utan det finns även ickeverbal kommunikation som sker genom framställande koder (Fiske 1990).

Vidare menar Fiske att den mänskliga kroppen är det verktyg som används främst när det gäller framställande koder. Socialpsykologen Michael Argyle räknar upp ett antal exempel som indikerar hur vi använder kroppen för att kommunicera med koder. Kroppskontakt, närhet, kroppsställning, ögonkontakt, ansiktsuttryck och utseende är några av de exempel som tas upp. Vad gäller utseendet har exempelvis håret en mycket stor betydelse inom flera kulturer då det är något som man kan styra över och förändra själv. Utseendet används således för att sända ut budskap och meddelanden om sin personlighet samt sin sociala ställning, detta görs ofta genom kläder och frisyrer (Argyle i Fiske 1990: 96). Detta kan även vara till hjälp för att analysera vilka signaler Don Draper sänder ut.

Tidigare talade vi om att konventioner är beroende av kultur. Konventioner är, som tidigare nämdes, en överenskommelse eller en slags oskriven regel. Man förväntar sig exempelvis att människor som tillhör samma kultur ska klä sig och uppföra sig på ett specifikt sätt. Fiske menar att vi även sänder och kodar ett visst meddelande genom valet utav våra kläder. Detta meddelande talar sedan om exempelvis vilka människor vi förväntas träffa, samt vår status eller sociala roll men även vilket humör vi är på (1990).

3.3 Myter, denotation och konnotation

Bignell tar även upp begreppen denotation och konnotation. Denotation kan förklaras som en betydelse eller beteckning. Ett exempel på detta kan exempelvis vara Don Drapers manschettknappar som denoterar till en speciell klädstil. Till denna denotation tillkommer även en del associationer, dessa kallas för konnotationer (Bignell 2002). Konnotationer kan

innebära att vi associerar något vidare i flera led. Det vill säga att en manschettknapp kan även få oss att tänka på rikedom och lyx, och inte bara knapparna i sig. Konnotationer kommer ursprungligen från våra tidigare erfarenheter inom sociala sammanhang (Bignell 2002). Vidare menar semiotikern Roland Barthes att när vi granskar exempelvis TV-serier eller filmer läser vi av olika koder och tecken som även gör att vi konnoterar, eller associerar. Barthes menar att när vi bringar samman alla dessa koder och tecken som visas, då bildas också myten (Barthes 1957). Det vill säga att om vi ser en Rolls Royce bil tänker vi på lyx och rikedom – våra tankar och association hjälper alltså till att skapa myten om bilens betydelse.

Mytens funktion är således att skapa vissa idéer och så länge idéerna verkar vara naturliga gör vi heller inte något motstånd mot dem (Barthes 1957). Fiske hävdar även att: ”En myt är en berättelse med vilken en kultur förklarar eller uppfattar någon aspekt av verkligheten eller naturen” (Fiske 1990: 121). Barthes anser att myter ofta handlar om exempelvis manlighet, kvinnlighet, familj eller framgång. Myten är således kulturens sätt att tänka kring dessa företeelser så att de ska bli begripliga och meningsfulla. Det är även därför som myter ofta får det historiska och socialt konstruerade att framstå som naturligt (Barthes 1957).

3.4 Det narrativa perspektivet

I en del av vår analys kommer vi att undersöka narrationen, berättelsen, i serien. Sociologen Simon Lindgren beskriver hur en narrativ analys kan användas för att lägga till en ytterligare dimension av en textanalys oavsett vilken teori man använder i grunden. Vidare påpekar författaren hur ett narrativt perspektiv lägger fokus på hur berättelser är uppbyggda och hur de utvecklas över tid. Lindgren menar att narrativitet är extra värdefullt att undersöka eftersom det tillför en tidsdimension till en textanalys (2009). Författaren diskuterar även hur filosofen Tvetan Todorov tagit fram en modell över olika element i narrativitet. Todorovs modell består av fem steg där det första är jämvikt och det andra är störning av denna jämvikt. Det tredje steget består av erkännande av denna störning medan det fjärde är det steg då karaktärerna försöker åtgärda denna störning. Det femte och sista steget består av en ny upprättad jämvikt (2009). Denna modell kommer vi även att använda oss av i vår analys.

Även sociologen Will Wright använder sig av ett narrativt perspektiv kombination med strukturalism i texten *The structure of myth & the structure of the western film* (i Storey

2006). Wright kombinerar strukturalistiska tankar från Claude Lévi-Strauss med tankar från retorikern Kenneth Burke. Med grund i Burkes teorier påpekar Wright att varje element i en berättelse har en betydelse. Wright talar om att karaktärer och handlingar är symboler, de står för något större än endast sig själv (2006). Exempelvis behandlar vi i vår uppsats Don Draper som något mer än endast en karaktär. Han är också en symbol för mannen. I vår metoddel kommer vi även utveckla ytterligare hur Wrights verk har fungerat som inspiration till vår analys av *Mad Men*.

3.5 Maskulinitet och myten om mannen

Enligt Fiskes tolkning av myterna kring manligt och kvinnligt anses mannen ”av naturen” vara den person som är försörjande medan kvinnan betraktas ta bättre hand om barnen. Detta kan vi även se i *Mad Men* där Don Draper är den försörjande mannen och hans fru Betty är hemma med barnen. Dessa roller ger familjen en struktur som anses vara naturlig. Vidare menar Fiske att dessa myter döljer sin historiska bakgrund (1990). Många myter framställs i en berättande eller narrativ form som exempelvis gudamyter eller mansmyter så som James Bond. Fiske menar att myterna uppkom för att gynna männen som hade kapitalistiska intressen under 1800-talets industrialisering. Under denna period tvingades familjer överge sina lantbruk för att flytta in till städerna. Det var även under detta tidsskede som storfamiljerna övergavs och synen på kärnfamiljen växte fram, då kvinnan fick vara hemma med barnen och männen fick göra det ”riktiga arbetet”. Myten kom således till för att gynna männen i medelklassen. Männen kopplades även samman med styrka, beslutsamhet och självständighet (Fiske 1990).

Idéhistorikern Ronny Ambjörnsson talar om att mannen i populära berättelser ofta måste bryta upp sin relation med modern och gå på jakt efter sin manliga identitet (1999). Vidare så bär mannen som myt på egenskapen **självkontroll**. Självkontrollen anses vara mycket viktig då mannen ofta sätts i situationer där det finns mycket frestelser som lockar. Dock gäller det för mannen att kontrollera situationen och inte ge vika. En annan viktig del i den mytologiska berättelsen kring mannen sägs vara inriktningen på projekt. Väldigt ofta har mannen en **livsuppgift** som denne måste slutföra, vilket också kan leda till en slags ensamhet och isolering. Mannen måste få tid och ro att skapa sig själv, det egna jaget. Mansmyten visar ofta hur män brutit sig ur olika traditionella mönster och konventioner för att exempelvis kunna besitta nya kunskaper (Ambjörnsson 1999).

Cultural studies-forskaren och sociologen Stuart Hall har sammanställt boken *Representation – Cultrural Representations and signifying practices*. I denna bok har bland annat konsumtionsforskaren Sean Nixon diskuterat en del visuella koder för maskuliniteten. Nixon tar upp tre olika stilar som han tycker representerar den ”nya mansbilden”. En av dessa kallar han för konservativ engelsk. Den engelska looken innebär ofta att man är vit och blek i hyn. Vidare är håret ofta kort längs sidorna men tillräckligt långt ovanpå huvudet för att det ska kunna strykas bakåt. Ofta använder man någon form av olja i håret för att få till frisyren. Nixon menar att det lite längre håret som kan strykas bak associeras till något mer romantiskt som också konnoterar till den maskulina prydligheten och disciplineringen. Männens bär även kostym i fina material vilket signalerar både tradition och hög kvalitet. Vidare menar författaren att kostym, slips och solglasögon även är koder för nutida företagande och affärsverksamhet (1997).

Den psykoanalytiskt influerade cultural studies-forskaren Anthony Easthope har författat boken *What a man's gotta do: The masculine myth in popular culture* (1990). Där utforskar han hur manlighet porträtteras i bland annat amerikanska och brittiska filmer, annonser och tidningar. Easthope talar om att dagens maskulinitet bland annat påverkas av huruvida en individ har kontakt med sin femininitet eller inte. Med detta menar författaren att det finns en nutida strid för mannen att upprätthålla sin manlighet genom att strida mot sin feminina sida. Denna strid som Easthope beskriver kan vi även finna exempel på i vår empiri, där Don Draper försöker hålla en fasad uppe och inte visa några känslor. Således oroar sig män ofta mycket mer om vad andra män tycker om dem än andra kvinnor menar Easthope. Maskulinitet är något som är svårt att definiera då det anses vara en sådan naturlig företeelse. Vidare diskuterar Easthope det faktum att män har både en feminin och en maskulin sida, men myten tvingar mannen att vara maskulin hela tiden. Don Draper frestas att öppna sig och prata om sina känslor och förflutna under flera tillfällen, vilket kan tolkas vara hans feminina sida som han stänger ute.

Sammanfattningsvis menar våra teoretiker att männen enligt myten anses vara starka, självständiga, beslutsamma och försörjande. Ambjörnsson menar även att en viktig egenskap är självkontrollen och att mannen har en livsuppgift som de försöker fullfölja. Easthope menar också att mannen idag bedriver en strid med sin feminina sida, men att myten tvingar dem

hålla sig till sin maskulina sida.

4. Tidigare forskning

4.1 Historiska filmer och deras samtid

Mad Men utspelar sig under 1960-talet men är skapad under 2000-talet. I avhandlingen *Film och historia* undersöker film- och medievetaren Mats Jönsson sambandet mellan filmer som utspelar sig i en förfluten tidsepok och den epok som filmerna producerats i. Vidare driver han tesen att filmerna speglar sin samtid mer än den förflutna tidsepok som filmer utspelar sig i. Denna tes kommer även avhandlingen att bekräfta. Förutom att bekräfta sin tes tillägger Jönsson slutsatsen att de analyser som utförs på historiska filmer ger fruktbar information om den samtid som de spelats in under. Författaren menar även att det är samtidens syn på historia som förändras efter hand eftersom historien förblir densamma (2004). Det kan argumenteras att det även går att föra över detta resonemang till TV-serier. Således säger *Mad Men* mer om vår samtid än vad den gör om 1960-talet. Detta är en tanke som är grundläggande då vi hoppas besvara vår andra frågeställning och ser Don Drapers manlighet i ljuset av vår samtid.

4.2 USA på 1960-talet

Även om *Mad Men* speglar vår samtid mer än 1960-talet anser vi det är av vikt att kort diskutera viktiga händelser och strömningar under denna epok. Detta anser vi eftersom vi tror att valet av 1960-talet som miljö för serien inte är en slump utan något som har ytterligare betydelse. Under 1960-talet förändrades det politiska klimatet i USA. Historieforskaren Klas-Göran Karlsson berättar i *Europa och världen under 1900-talet* hur kvinnor under efterkrigstiden oftare trädde in i yrkesroller. Dock hade kvinnor ofta lågstatus jobb med sämre löner.

Under 1960-talet uppstod den feministiska teorin och satte fart på kvinnorörelsen (Karlsson 2007). Därmed hade ojämställdheten i samhället uppmärksamrats, vilket man även kan se i *Mad Men* där Peggy Olsen försöker klättra högre upp inom den mansdominerade reklamvärlden. Vidare talar Karlsson om hur människor flyttade in till städer och även hur synen på mörka människor fortfarande var väldigt negativ. Under 1960-talet började dessa

sociala problem bli ohållbara. Karlsson berättar om en tid där revolter och proteströrelser startades i kampen mot rasism. Under slutet av 1960-talet togs de politiska aktionerna till en ny nivå och kulminerade i stora proteströrelser mot Vietnam-kriget. Det oroliga politiska klimatet upptrappades även av mordet på John F. Kennedy 1963 och Robert Kennedy 1968 (2007). Således kan medborgarrörelsen och den nytända kvinnorörelsen under 1960-talet ses som något som kom att ifrågasätta den vita mannens maktposition.

4.3 Diskussioner kring en förändrad manlighet

Mannens förändrade roll i det postmoderna samhället är något som diskuteras inom mansforskningen. Vår uppsats har tydliga kopplingar till mansforskningen då vårt fokus ligger på representationen av manlighet och hur denna kan relateras till samtiden. I boken *Det första könet?* (2000) introducerar sociologen Thomas Johansson mansforskningen. Det ger oss relevanta kunskaper om ett forskningsområde som vår uppsats interagerar med. Johansson diskuterar stora förändringar i dagens samhälle som påverkar manligheten. Enligt författaren består dessa förändringar bland annat av en ökad jämställdhet där traditionella könsroller och egenskaper inte längre ses som självklara eller nödvändiga. Ytterligare förändringar som beskrivs är de konflikter som uppstår i intima relationer mellan män och kvinnor, vilket också manifesteras i ett ökat antal skilsmässor. Slutligen tar Johansson upp hur identiteten och kön inte längre är statisk (2000).

Johansson tar sig an diskussionen kring manligheten i kris och påpekar att: ”Manlighet i kris’ är ingen ny företeelse, utan det handlar snarare om ett kroniskt tillstånd i moderniteten” (2000:128). Författaren talar även om tre olika diskurser bland män för att hantera denna förändring. Den första varianten, den konservativa, motsätter sig förändringarna och tar sig uttryck i ett behov av att stärka manliga egenskaper genom till exempel manliga förebilder. Vidare talar Johansson om den radikala och den tysta versionen. Den radikala versionen innebär ett anammande av ifrågasättandet av manligheten för att reformera samhället. Sist talar författaren om en tyst version där småskaliga förändringar sker på ett mer subtilt sätt än i de andra två versionerna (2000).

4.4 Bilden av den amerikanska mannen

Marknadsföringsforskaren Douglas B. Holt och konsumtionsforskaren Craig J. Thompson har skrivit artikeln "Man of Action Heroes: The pursuit of heroic Masculinity in Everyday Consumption" och berättar om problem kring den nutida manligheten i USA. Denna forskning är av stort värde för oss då den berör flera områden som är centrala i vår uppsats. Dels tar författarna upp den amerikanska samtida manlighet som är vår främsta utgångspunkt då vi undersöker en samtida amerikansk serie. Dessutom tillför Holt och Thompson ytterligare en intressant aspekt genom sitt fokus på konsumtion, vilket också är centralt i vår analys bland annat genom Don Drapers arbete på en reklambyrå.

Författarna talar om att kvinnorna har blivit mer individuella sedan de har tagit större plats inom arbetslivet (2004). Vidare menar Holt och Thompson att då männens manliga roll inte är lika säker idag som förr resulterar detta i att de försöker kompensera sin status med hjälp av konsumtion. Författarna till artikeln refererar till sociologen Michael Kimmel som säger att många män under 2000-talet har börjat uppleva en slags ångest och oro över deras manlighet. Kimmel menar att detta problem grundas i Amerikas idealisering av män där exempelvis cowboys och äventyrare har blivit några av de typiska ikonerna för vad som är manligt. Vidare menar Kimmel att mannen idag har hamnat i en form av identitetskris som man försöker lösa genom konsumtion (Kimmel 1995 & 1996 i Holst & Thompson 2004).

Holt och Thompson menar att framgångsrika män blir ett slags semiotiskt råmaterial när de figurerar i exempelvis tv, böcker, nyheter och filmer. Mannen skapade tidigare mycket av sin identitet genom arbetet. Dock har denna sfär minskat idag vilket också tros vara en anledning till att konsumtionen ökat. Således söker män idag också spänning genom att vara rebelliska och utsätta sig för risker. Detta leder till konsumtion av exempelvis motorcyklar då man söker en viss spänning och frihet (Holt & Thompson 2004). Det anses också vara manligt att stödja sin familj ekonomiskt och det är även på detta sätt som männen idag försöker vinna tillbaka respekt i den sociala hierarkin. Vidare menar skribenterna att det finns tre roller inom den amerikanska manligheten: den familjeförsörjande, rebellen och hjälten (Holt & Thompson 2004).

4.5 Mansmyten James Bond

Idéhistoriken Ronny Ambjörnsson har skrivit boken *Mansmyter* som behandlar manlighet i populärkulturen och har bland annat studerat James Bond som myt. Författaren menar att Sean Connery som spelar rollen som James Bond för många är James Bond. Publiken har svårt att acceptera någon annan i rollen som Bond och de skådespelarna som kommit efter Connery har fått kämpa hårt (1999).

Karaktären har inget utrymme för medkänsla utan lever efter att den som ger sig in i spelet får spelet tåla. Då James Bond har en viss bristande moralkänsla får detta även en del konsekvenser som gör att hans vardag sönderfaller (Ambjörnsson 1999). Bond anses ha en konsumistisk livsstil då han konsumerar kvinnor cigaretter efter lust och behag. Även kärleken anser Ambjörnsson vara en njutning för Bond. Både kärleken och upplevelser passar in i den konsumistiska livsstilen (1999). Dock vill Bond inte ha undergivna kvinnor vilket kan tros, utan alla de kvinnor Bond tänker på visar sig istället ha en stor säkerhet. Historierna kring James Bond innehåller både motspelare och medspelare i hans lag, ibland är dessa även kvinnor (Ambjörnsson 1999).

5. Metod

5.1 Kvalitativ analysmetod

Vi har gjort en kvalitativ analys med semiotik som grund. Filosofen Jan Hartman förklarar att kvalitativa undersökningar ofta söker efter speciella egenskaper eller mening. Detta kan man inte finna genom att endast observera, utan man måste även få en möjlighet att tolka det man observerar (Hartman 2004). Således har vi valt en kvalitativ metod eftersom vi vill undersöka vilka egenskaper Don Draper innefattar som myt, samt få möjlighet att tolka hans egenskaper, handlingar, gester men också de händelser som sker kring och genom honom. Vi har valt att föra noga anteckningar medan vi har observerat avsnitten, och vi har sett dem flera gånger. Hartman beskriver att analysen av kvalitativ empiri går i två steg, det första är kodning av empirin och det andra är tolkningen (2004). Vår kodning av empirin har skett genom att sammanfatta och organisera de teman som vi funnit intressanta i serien. När kategorierna sätts i relation till varandra så kan även tolkningen ta form (Hartman 2004).

Vi har valt att närma oss *Mad Men* med hjälp av tre olika analysmetoder. Dessa kommer även att presenteras i varsitt avsnitt i analysen. Vi inleder vår analys med att titta på enskilda tecken och kopplar dessa till mansmyten. I andra delen av analysen har vi utfört en narrativ analys och undersöker där hur händelserna utvecklas över tid. I vår narrativa analys har vi tagit hjälp av Todorovs modell (i Lindgren 2009). Här har vi lagt stor fokus på Don Draper och letat efter återkommande mönster rörande hans karaktärs handlingar genom de olika avsnitten. Vi har även haft ett större narrativt perspektiv på hela säsong ett och följt de övergripande händelserna från säsongens början till slut. Den narrativa analysen har vi delat in i olika teman där vi fördjupat oss i Dons roll. Vi har tittat på hur han fungerat som yrkesman, som kvinnotjusare, i hemmet och slutligen hur han förhåller sig till sitt förflutna.

I den tredje och sista delen av analysen har vi fokuserat på binära motsatspar. Både då vi genomfört den narrativa analysen och sökt efter motsatspar har vi hittat inspiration i Will Wrights analys av westernfilmer (i Storey 2006). Wright har först utfört en narrativ analys där han tittat på huvudkaraktärernas handlingar och sedan gått in på binära motsatspar. Vi har valt att lägga upp vår analys på samma sätt. Kartläggningen av binära motsatspar har uppstått ur den narrativa analysen där vi noggrant letat efter återkommande mönster. Även i den andra delen av analysen har vi använt oss av binära motsatspar då vi jämfört Don med andra karaktärer. I vår tredje del av analysen har vi fått fram flera binära motsatspar men kommer att fördjupa oss i de som vi anser är huvudsakliga.

5.2 Urval och avgränsning

Vi har valt att undersöka just serien *Mad Men* eftersom vi tycker den innehåller många intressanta element. Det kan argumenteras att serier som utspelas under en förfluten tidsepok har mindre krav på att karaktärerna är anpassade efter en modern kontext. Detta tror vi ger mer utrymme för mansmyten Don Draper så att karaktären kan renodla sina mytiska egenskaper på ett sätt som inte hade varit möjligt i en modern miljö. På samma sätt tror vi även att tidsepoken runt 1960-talet kan ge mer utrymme för stereotypa könsroller då detta var en tid där könen var mindre jämställda. Även om serien utspelar sig under 1960-talet är den producerad i samtiden. Eftersom den är producerad i samtiden speglar den snarare vår tid än 1960-talet.

Vi har valt att avgränsa oss till första säsongen av *Mad Men*. Detta har vi gjort för att

möjliggöra en mer ingående djupanalys med hjälp av flera olika semiotiska analysverktyg istället för att behandla flera säsonger på ett ytligt sätt. Vi har valt just säsong ett då vi anser att det är lättare att följa upp hur Don Drapers karaktär har etablerats som myt från grunden i stället för att hoppa in mitt i pågående händelser. Att börja analysera serien i kronologisk ordning hjälper oss även att se den narrativa utvecklingen samt hur detta påverkar karaktären och myten. Det är även i säsong ett som tittaren från början får veta att Don Draper har en hemlig identitet. Vi har även tittat på de efterföljande säsongerna för att få ökad insikt i serien.

5.3 Metodkritik

Då man använder sig av semiotiska analysverktyg är det fördelaktigt att vara medveten om att texten inte kommer att tolkas på samma sätt av alla. I vår uppsats kommer vi dock inte att använda oss av några kompletterande receptionsanalyser. Detta eftersom det hade varit för omfattande för en uppsats på kandidatnivå men också eftersom vår uppsats har en intentionalistisk prägel. En intentionalistisk prägel innebär att vi lägger större fokus på vad intentionen med serien är. Alltså är vi desto mer intresserade av vad *Mad Men* kan bidra med för bild av maskulinitet och kanske inte hur denna kan tolkas av olika tittare, även om detta kan vara ett viktigt element.

Då man använder sig av semiotiska analysmetoder ger man sig i kast med att tillskriva kulturell betydelse till de tecken man hittar. Den kulturella tillskrivelsen tillför då viss problematik. Vi som analyserar är själva en del av den västerländska kultur vi försöker tolka. Det kan således vara en svårighet att skapa distans till denna och inte bli hemmablind. Men å andra sidan kan detta även medföra en ökad insikt, en slags intuition som kan underlätta analysen. Ytterligare problematik kan tillföras den semiotiska analysen då serien som vi analyserar är producerad i USA. Detta kan medföra att vi inte till fullo kan utläsa seriens mening såsom sändaren tänkt.

En negativ konsekvens av vårt val att endast undersöka *Mad Men* är att den inte ger oss en särskilt nyanserad bild av de mansmyter som florerar idag. En jämförelse med en annan serie eller andra representationer av manlighet hade gett oss en mer mångfasetterad bild. Detta har det dock inte funnits utrymme för i denna uppsats. Däremot har vi i kapitlet om tidigare forskning försökt att ta upp liknande relevant forskning. Det kan också invändas att en

jämförelse mellan flera säsonger hade gett en mer fullständig bild av representationen av manlighet genom Don Draper.

6. Analys

*Detta avsnitt inleds med en kortfattad beskrivning av Mad Mens övergripande handling och karaktärer. Därefter följer analysen som är uppdelad i tre huvuddelar, den första delen behandlar **myten** och den andra delen det **narrativa**. Den tredje huvudrubriken belyser de **binära motsatsparen** som vi funnit. Varje analysdel har flera underrubriker med de teman vi har valt att granska närmare.*

Kort beskrivning av handling och karaktärer

Mad Men utspelar sig på 1960-talet och handlar om reklambyrån Sterling Cooper som ligger på Madison Avenue i New York. Huvudpersonen är Don Draper som i början av säsong ett arbetar som mellanchef. Senare i säsongen blir han befordrad till delägare i byrån. På reklambyrån jobbar även Roger Sterling (delägare), Bertram Cooper (delägare), Pete Campbell, Peggy Olson (sekreterare, senare copywriter) med flera. Don Draper är gift med Betty och tillsammans har de barnen Sally och Bobby. I *Mad Men* får vi följa Don Drapers liv som kretsar kring arbete, älskarinnor (Midge och Rachel) och familj.

6.1 Don Draper och myten

Här diskuteras hur Don Draper lever upp till myten om mannen med tanke på hans bakgrund och utseende. Senare diskuteras även Don Drapers likheter med andra mansmyter.

Don Drapers riktiga namn är Dick Whitman. Han föddes och växte upp på landet med sin halvbror Adam och sina styvföräldrar under fattigare former. När Don flyttade till New York ville han frigöra sig från sitt forna jag, radera alla länkar som fanns mellan hans nya och gamla jag. Att bryta upp gamla relationer är även något som Ambjörnsson talar om, och är ofta en av faktorerna som hjälper till att bygga upp myten kring mannen (1999).

Man skulle kunna tolka dessa händelser som att Dick Whitman själv har skapat myten om Don Draper. Barthes menar att myten är skapad av vissa idéer och sociala meningar som blir accepterade och verkar logiska (1957). Detta är alltså vad Dick Whitman har gjort när han

skapade myten om sig själv som Don Draper. Han har raderat sin egen historia och uppfunnit en ny identitet som passar bättre med de ambitioner han har.

Don har flera egenskaper som ingår i mansmyten. Karaktären är väldigt självständig och beslutsam. Det är även många som ser upp till honom på grund av hans arbete på reklambyrån. Don figurerar nästan som en slags hjälte som räddar byrån genom att leverera bra idéer och motiverande slogans till olika reklamkampanjer ideligen. Vidare fungerar Dons kontor som en knutpunkt där männen på byrån ofta samlas för att fira med whiskey och cigaretter efter lyckade möten och glada besked. Just whiskey och cigaretter är tecken som indikerar manlighet. Detta stämmer även in på fler mansmyter som exempelvis James Bond som diskuterats tidigare i samband med Ambjörnssons forskning. Även James Bond röker cigaretter och njuter av alkohol (Ambjörnsson 1999).

Arbetskollegor, chefer, familj och vänner verka se upp till Don Draper. Vidare verkar de se honom som en förnuftig, kunnig person som har kontroll över de situationer han hamnar i. Don visar sällan för andra att han känner oro utan behåller hela tiden sin självkontroll utåt. Även när han får reda på sin brors död håller han sig förvånansvärt lugn och reagerar kanske inte som andra människor skulle ha gjort. Självkontroll är en egenskap som är en viktig aspekt av mansmyten (Ambjörnsson 1999). En intressant iakttagelse är att Don alltid ger sken av att ha kontroll över sitt liv och sig själv. Men i själva verket är detta inte fallet.

Nixon talar om manlighet och menar att det som vi kategoriserar som maskulint är en påhittad kategori. Det som vi anser vara maskulint har skapats av kultur och historia. Han menar även att det finns olika slags maskuliniteter och inte bara en version - utan det har förändrats med tiden (1997). Don Draper visar gång på gång hur han i ena stunden stämmer in på myten, och i andra går mot mansmyten. Exempelvis sättet han behandlar Peggy på går mot myten om mannen. Myten och historien som Nixon talar om säger att männen är överordnade och rationella varelser, medan kvinnor är underordnade och irrationella (Nixon i Hall 1997). Gång på gång visar Peggy framfötterna och går även då mot myten om kvinnan. Hon vågar ta för sig och vågar visa att hennes tankar inte är irrationella och att hon är intelligent och kan klara av en mans arbete lika bra som en man. Peggy bryter således mot kontorets konventioner och rättar sig inte efter kulturen som finns på reklambyrån. Don bryter mot myten då han låter Peggy träda in i en mer manlig roll och ger henne mer ansvar och uppdrag än vad en vanlig kvinnlig sekreterare vanligtvis tillträds.

6.1.1 Don Drapers utseende

Även om språket är det mest markanta teckensystem som människor använder sig av, så sänder vi även ut många budskap med hjälp av exempelvis våra kläder och gester (Bignell 2002). Redan vid första anblick av Don Draper i *Mad Men*-serien lägger man märke till hans prydliga utseende.

Don sitter ensam vid ett bord på en restaurang och en servitör hjälper honom att tända sin cigarett. Don bär en gråaktig kavaj, vit skjorta samt en slips med ränder. Håret ligger blankt och vattenkammat mot hans huvud. I nästa scen när Don besöker en av sina älskarinnor bär han en beige trenchcoat samt håller en grå hatt i sin hand (Avsnitt 1).

Genomgående under säsong ett bär Don Draper kostym av något slag, vilken också fungerar som ett index. Kostymen visar att han är en viktig affärsman. Don Drapers stil påminner om den konservativa engelska stilen som Nixon tar upp som en av de typiska nya manlighetsstilerna (i Hall 1997). Under de tillfällen Don är på kontoret bär han även med sig en portfölj. Denna stil som Don har på jobbet kan tyckas symbolisera mer än bara de uppenbara kläder han bär. Det vill säga att när man ser Don Draper i kostym så leder detta även till en konnotation från tittarens sida. Tolkningen sker med hjälp av tittarens kulturella erfarenhet, känslor och attityder (Fiske 1990). Klädernas betydelse associeras därför vidare i flera led som Bignell även menar, och som vi menade i teoriavsnittet där Dons manschettknappar exemplifierades.

Man skulle således även kunna tolka Don Drapers stil på samma vis, den välklädda mannen gör att vi per automatik associerar honom som en viktig och högt uppsatt person. Den prydliga klädstilen kan även konnotera framgång och välfärd. Alla dessa tecken som bringas ihop framför även ett visst meddelande, vilket även är skapandet av den så kallade myten (Bignell 2002). Det är en outtalad konvention på Sterling Coopers reklambyrå att alla ska bära skjorta och kavaj, och något som alla således följer. Kläderna konnoterar som tidigare nämnts en högre status och kan i vissa fall även hjälpa Don Draper ur en del kniviga situationer. Kostymerna är således en slags auktoritär och förtroendeingivande symbol.

Man bör dock ha i åtanke att kostymen var mer av ett vardagsplagg under 1950- och 1960-talet än vad det är idag. Med tanke på att serien har producerats under 2000-talet tordes man

även tolka det som att man vill att budskapet ska tydas utifrån de referensramar som människor har i dagens mer individualistiska samhälle. Det vill säga att man idag ser konsumtion och prydliga kläder som tecken på framgång (Nixon i Hall 1997). Det är dock uppenbart att Don i serien ändå utmärker sig för att tillhöra de övre klasskikten i den kontext som han befinner sig i.

Don Draper befinner sig på den mer bohemiska sidan av New York hemma hos älskarinnan Midge. Midge har några vänner på besök och de alla röker marijuana. Samtidigt inser de att polisen är i närheten. En av de manliga gästerna försöker hindra Don från att gå ut på grund av polisens närvaro och säger: "The cops! You can't go out there". Don tar sin hatt och pekar den mot mannen samtidigt som han säger: "You can't". Han går sedan ut genom dörren, hälsar på polisen och går lugnt vidare med hatten på huvudet. (Avsnitt 8).

Det Don försöker poängtera är att eftersom han bär kostym och hatt tillhör han de mer respektabla människorna. Midges gäster som är av de bohemiska slaget och klär sig i mer avslappande kläder, löper större risk att misstänkas för drogmissbruk eftersom de inte uppvisar samma status genom sin klädsel. Midge vänner är rebelliska, kvinnorna har korta kjolar och små överdelar medan männen har avslappnade jeans och t-shirtar. Don klarar sig utmärkt förbi polisen eftersom polisen inte associerar Don Drapers klädsel till något misstänksamt.

I detta fall ignoreras det exempelvis att Don likväl kan använda droger. Här kan man sammankoppla myten om affärsmannen och bohemerna. Enligt myten är bohemiska människor oftare brukare av droger, medan den bildade framgångsrika affärsmannen tar avstånd från sådant. För att sätta in detta i en ännu större kontext kan man tolka det som att myten säger att det finns klasskillnader mellan människor och att de bildade, rika människorna är goda och aldrig skulle bryta mot lagen. De människor som inte befinner sig i överklassen är de människor som hamnar i trubbel och utför olagliga gärningar.

6.1.2 Don Draper och James Bond

Don Draper har många likheter med James Bond. Ambjörnsson beskriver hur Sean Connery är den skådespelare som kommit att betraktas som den riktiga James Bond (1999). Det första som kan observeras är att Sean Connery och Jon Hamm, som spelar Don Draper, är väldigt

lika till utseendet. De har båda mörkbrunt hår som dessutom är klippt i liknande frisy. Vidare har de mörka ögonbryn och hårt dragna käklinjer. Sean Connery och Jon Hamm har båda väldigt typiskt manliga utseenden. De ser inte pojkkäckt unga ut och inte heller har de nätt feminina drag. Dessa är alla visuella tecken vilket Bignell (2002) pratar om, och båda dessa mansmyter kan även kopplas till Nixon. Nixon menar exempelvis att håret associeras till något romantiskt som konnoteras vidare till den manliga disciplinen och prydligheten (Nixon i Hall 1997).

Bond är klädd i smoking och Don är klädd i kostym, vilket inte endast förstärker deras manlighet utan också deras klass. Bond befinner sig ofta på platser som kasinon där människor bär smoking och aftonklänningar (Ambjörnsson 1999). Det är tydligt hur både Bond och Don Draper har den stil som Nixon beskriver som den konservativa engelska (1997). Don Drapers prydliga klädstil gäller inte bara honom, utan även de andra människorna som arbetar på reklambyrån. Kvinnorna bär tights dräkter och männen bär kavaj och kostymbyxor. Det är tydligt genom både deras klädsel och de kretsar de rör sig i att de nått stor framgång i sina liv.

James Bond och Don Draper är inte endast lika till utseendet utan deras livsstil har även många gemensamma nämnare. Ambjörnsson diskuterar hur Bond har en konsumtisk livsstil. Vidare menar författaren att Bond konsumerar kvinnor, drinkar och att hans liv kretsar kring flådiga bilar och prylar (1999). På samma sätt spelar konsumtionen en viktig roll i Dons liv. Han konsumerar alkohol, cigaretter och kvinnor. Dessutom arbetar Don mitt i konsumtionens hjärta - på en reklambyrå på Manhattan. Inställningen till konsumtion skiljer sig dock mellan Bond och Don Draper. Ambjörnsson beskriver hur Bond behandlar sina föremål med stor omsorg och kärlek (1999). Don har ett cyniskt förhållande till konsumtion, troligtvis till stor del beroende av sitt arbete. Han känner ingen kärlek till föremål såsom Bond gör. Bond föredrar vissa bilmärken och är väldigt specifik med vad han dricker. Don Draper dricker whiskey och röker cigaretter men lägger inte någon särskild vikt vid märke eller sort. Vidare visas denna cyniska inställning till konsumtion bland annat genom en likgiltighet inför pengar.

Don har precis fått en bonus och beger sig hem till älskarinnan Midge för att fira. Han frågar henne om hon vill följa med till Paris, men hon säger att de kan åka senare. Parisresan blir aldrig av och innan Don går skriver han under sin bonuscheck, sticker den innanför blusen

på Midge och säger: "Buy yourself a car" (Avsnitt 8).

Då Ambjörnsson analyserar myten Bond nämner han hur döden ständigt är närvarande. Vidare menar författaren att detta tar sig uttryck i den vikt Bond fäster vid måltider och drinkar eftersom den middagen eller drinken han beställer kan vara den sista han kommer att avnjuta. Författaren menar att Bond lever i nuet och hur han "flyter ovanpå livet" (1999). Vid flera tillfällen tar Don Draper upp hur hans liv präglas av en liknande inställning. I avsnitt ett berättar Don för Rachel om sin inställning till livet. Då säger han: "I live like there is no tomorrow, because there isn't one" och "You're born alone and you die alone." Här uttrycker alltså Don en cynisk livssyn som handlar om att leva ett individualistiskt liv i nuet. Dessa två citat blir extra viktiga eftersom de presenteras i första avsnittet då tittaren introduceras till Dons karaktär för första gången.

Sammanfattningsvis så stämmer Don Drapers inställning till livet, uppträdande och utseende väl in på myten om mannen. Vidare finns det också många händelser som spelar en viktig roll under säsong ett som har en betydande roll kring skapandet av myten Don Draper.

6.2 Narrativ analys

Detta är den andra delen av analysen, här tolkas några av de händelseförlopp som sker under säsong ett. Den narrativa analysen har delats upp i fyra olika teman där Dons roll beskrivs. Det första temat är Don som yrkesman. Sedan analyserar vi hur Don förhåller sig till sina älskarinnor och även hur dessa skiljer sig från Betty. Det tredje temat är Dons roll i familjen och till slut analyserar vi hur det förflutna påverkar Don.

6.2.1 Don Draper som yrkesman

Holt och Thompson beskriver tre roller för den amerikanske mannen; rebellen, hjälten och den familjeförsörjande (2004). Även om Don Draper i allra högsta grad är familjeförsörjande är det tydligt hur hans roll på kontoret är en **hjälteroll**. Familjen är knappast en central aspekt av Dons Draper som yrkesman vilket bland annat visas genom deras frånvaro i denna sfär. Under säsong ett är familjen på Dons kontor endast en gång. På kontoret får Don respekt från både över- och underordnade. Don har hög status och mycket kunskap inom reklambranschen. Detta ger honom mycket respekt på kontoret och även en del fördelar. Under säsong ett får han både en stor bonus (Avsnitt 8) och blir även befordrad (Avsnitt 11).

Det är tydligt att Don Draper får utlopp för att känna sig manlig och lyckas behålla sin manliga status tack vare sitt jobb, vilket även Holt och Thompson anser vara en viktig del för dagens amerikanska män (2004).

En annan viktig aspekt av Dons hjälteroll på arbetet är att han räddar situationer med hjälp av sin **talang**, sitt **mod** och **intellekt**. Vid flera kundmöten ställs allt på sin spets och det är Don som räddar situationen i sista minuten. Ett exempel på detta följer nedan:

Sterling och Cooper har ett möte med Lucky Strike. Mötet går inte bra och när Campbell presenterar en tvivelaktig idé reser sig kunden och är på väg därifrån. Precis när de två ägarna till Lucky Strike står i dörren tar Don Draper över och fångar återigen kundens intresse. Spontant kommer han på slogan "It's toasted" till cigarettföretaget (Avsnitt 1).

Under detta avsnitt kan vi ta hjälp av Todorovs modell. Under det första steget är det jämvikt, och under det andra steget en störning av jämvikten (Todorov i Lindgren 2009). Störningen i detta fall är att reklambyrån inte har hittat en lösning; en slogan till Lucky strike. Det tredje steget innebär att de anställda erkänner problemet och under det fjärde steget försöker de hitta en lösning. Slutligen i det femte steget har det återigen blivit jämvikt tack vare Dons intellekt, talang och mod.

Don kontrasteras ofta till de övriga männen i serien. Bland annat visas det gång på gång att Don har insikter som reklambyråns kunder inte har. Ofta är kunden en äldre man som kommer från sydstaterna eller från landsbygden. Från en början förstår inte kunden Dons briljanta idéer, vilka fungerar som index för Dons intellekt och talang. Till slut lyckas dock Don övertyga kunden med hjälp av sin övertalningsförmåga och också genom hans mod. Don kommer att representera ett slags nytänk; **det moderna**. Detta visas bland annat då Don och hans kollegor sitter i ett möte med läppstiftsföretaget Belle Jolie.

Don presenterar den kampanjidé som Peggy har kommit på. I presentationen tar Don Peggys perspektiv och därmed också kvinnans perspektiv på produkten. Don beskriver hur kvinnor vill vara speciella och hur de vill "märka" sin man med just sitt specifika läppstift. Denna idé blir starkt ifrågasatt av ägaren till Belle Jolie. Då förklarar Don att mötet är över och ber kunden att gå. Kunden insisterar att stanna och till slut lyckas Don sälja in idén till kunden (Avsnitt 8).

Don ställs inte endast i kontrast till kunden utan också i kontrast till de andra männen på kontoret. Han är en modern man i gammeldags kontext, vilket blir tydligt då han inte är lika sexistisk eller rasistisk som de andra männen. Då Don inte är på kontoret är de andra männen mer sexistiska. Bland annat äger en av de mest sexistiska scenerna rum då Don är ute på lunch. I denna scen sitter flera av männen som arbetar på kontoret bakom en spegelvägg och iakttar sekreterarna medan de prövar läppstift från kunden Belle Jolie. De kommenterar kvinnornas utseende och smak (Avsnitt 8). Genom att inte ta del i scener som den här förknippas inte heller karaktären Don Draper med sådan explicit sexism. Han ställs istället i kontrast till detta. Det kan således tolkas som att Don speglar vår samtid som Jönsson (2004) också diskuterar. Detta manifesteras i att Don väljer att ta avstånd från rasism och sexism vilket man även gör mer idag.

Vidare ställs Don ofta i kontrast till de yngre männen som arbetar på byrån, i synnerhet till Pete Campbell. De yngre kollegorna är omogna, sexistiska och drar opassande skämt. Relationen mellan Campbell och Don är extra intressant eftersom Campbell är Dons fiende på arbetsplatsen och de båda avskyr varandra. Campbell är ny på arbetsplatsen och gör allt för att klättra på karriärstegen. Vidare står han även för sådant som Don avskyr, till exempel att han kommer från en fin familj och inte har jobbat för att vara där han är idag. Det är tydligt redan i avsnitt ett att det finns skillnader mellan Pete Campbell och Don Draper.

Pete Campbell kommer in i Don Drapers rum innan ett möte och skämtar om judar. Peggy Olson befinner sig även på kontoret. Campbell kommenterar hennes klädsel och anser att Peggy borde visa mer av sina ben. Peggy är uppenbart obekväm i situationen. Don räddar situationen genom att låta Peggy gå ut från kontoret och ber om ursäkt för Campbells beteende [...]. Don gör sedan klart för Campbell att ingen kommer att gilla honom om han fortsätter med det opassande beteendet (Avsnitt 1).

Don är auktoritär och sätter gärna Peter Campbell på plats. För att förstå tecken måste man även förstå koder och konventioner. När man avkodar eller läser av en tv-serie så läser man oftast av de visuella symbolerna och tecken, men även de orala (Bignell 2002). Det vill säga att man kan kombinera det människor gör och säger för att tolka olika tecken som framgår ur en serie. Vi kan se en del mognadsskillnader mellan de två männen, exempelvis genom hur de beter sig samt pratar med i detta fall Peggy. Det kan även tilläggas hur Don har typiskt

manliga drag medan Campbell ser väldigt ung och pojkaktig ut. Till skillnad från Don har Campbell nätta drag med liten mun och stora ögon. Ytterligare några skillnader mellan Campbell och Don visas i följande schema av binära motsatspar:

Peter Campbell	Don Draper
Pojke	Man
Omogen	Mogen
Bortskämd	Hårt arbetande
Girig	Generös
Ung	Äldre
Oerfaren	Erfaren
Sexistisk	Respektfull mot kvinnor
Obehärskad	Behärskad
Bov	Hjälte

I schemat har vi strukturerat upp hur Campbell och Don skiljer sig åt. Utifrån de binära motsatsparen kan vi också utläsa hur en pojke respektive en man betar sig. En man är behärskad, generös, erfaren och behandlar kvinnor väl. I kontrast till detta är en pojke obehärskad, oerfaren, girig och bortskämd. Extra intressant med denna jämförelse är hur mannen antar en hjälteroll medan pojken här är boven.

Men Don ställs inte bara i kontrast till den yngre Campbell utan även till den äldre delägaren Roger Sterling. Roger är gråhårig och äldre än Don. Han förknippas också med det mer ålderdomliga 50-talet. Skillnaden mellan Don och Roger blir extra tydlig då Roger vid ett antal tillfällen går över gränsen. Detta gör han bland annat genom att bjuda in sig själv på middag till Betty och Don för att sedan stöta på Betty när Don är i ett annat rum (Avsnitt 7). I avsnitt 10 resulterar Rogers ansvarlösa beteende också i att han får en hjärtattack. Då Don inte endast ställs i kontrast till de yngre männen (pojkar) utan även till de äldre bidrar detta till att Don skiljer sig från de andra männen i allmänhet. Han skiljer sig inte bara från pojkar som Pete Campbell utan även från den äldre mannen Roger Sterling. Det som vi anser skiljer Don från de andra männen är inte endast hans hjältestatus utan även hans funktion som en modern man i en 60-talskontext.

6.2.2 Don Draper och kvinnor

Don Draper attraheras av individualistiska kvinnor och visar gång på gång att han är en modern man i en ålderdomlig miljö. Jämfört med Dons manliga kollegor på jobbet så ser Don inte kvinnor som sexobjekt utan hyser respekt för de kvinnor som vet att de förtjänar det. Ambjörnsson talar även om att James Bond attraheras av kvinnor som visar stor säkerhet (1999). Kvinnorna rättar sig inte efter synen där män är överordnade och kvinnor underlägsna männen som Nixon (1997) även talar om.

Don Draper har två älskarinnor under säsong ett. Den första heter Midge och är en konstnär som bor i Village, en annan del av New York. Den andra är en kvinnlig klient vid namn Rachel. Rachel är en judisk karriärkvinna med chefsposition i hennes fars varuhus. De båda kvinnorna skiljer sig från kvinnorna på reklambyrån samt Dons fru Betty. De individualistiska kvinnorna, som Don faller för under säsong ett, träder ur den typiska kvinnliga rollen och vågar träda in i den sfär som anses vara mer manlig. Filmer och serier som utspelar sig i en förfluten tidsepok speglar oftare sin samtid än den epok som historien utspelar sig i filmen eller serien (Jönsson 2004). Här kan vi se hur dagens samhälle avspeglar sig i serien. Idag är kvinnor och män mer jämställda och de traditionella könsrollerna och egenskaperna ses inte längre som självklara (Johansson 2000). Midge låter sig likt Don Draper, James Bond samt resterande manliga arbetare på reklambyrån behagas av olika älskare, cigaretter och alkohol. Vidare har Rachel ett stort intresse för affärer och prioriterar sin verksamhet och sitt projekt i livet före allt annat, precis som mannen gör enligt myten (Ambjörnsson 1999).

Således skiljer sig Rachel och Midge avsevärt från Dons fru Betty. Betty är blond, hemmafru, före detta modell och klassiskt vacker. Midge är mörkhårig, bohemisk, konstnärlig och inte särskilt huslig. Rachel är en mörkhårig judinna och karriärkvinna. Till skillnad från älskarinnornas individualistiska liv där de vågar satsa mer på sin egen vilja och framgång så handlar Bettys liv om att ta hand om barnen, huset och sin man. Rachel och Midge är alltså **individualister** i kontrast till Betty som i sin roll som hemmafru blir **konformist** då hon rättar sig efter samhällets normer. Hon finns där för att underlätta och behaga mannens liv, medan Midge och Rachel njuter av sin självständighet.

Don har inte lika stor kontroll över kvinnorna som han har över männen. Alla tre kvinnorna i

Dons liv har en stark egen vilja. Då Don besöker Midge spontant och vill att de två ska åka till Paris ber hon honom vänta. Det slutar med att resan aldrig blir av. Rachel och Don möts första gången under ett kundmöte där de hamnar i konflikt, Don försöker gottgöra situationen genom att möta henne över ett par drinkar. Nedan visas ett exempel där Rachel affärskvinnan och individualisten vågar vända på männens sätt att se på affärskvinnor.

Don och Rachel sätter sig ner tillsammans vid ett bord och tar ett par drinkar. Rachel är misstänksam till en början. Don ber till slut om ursäkt för sitt beteende under det tidigare mötet och menar att han inte borde ha behandlat henne som något annat än en kund. Senare frågar han: "Can I ask you a personal question, why aren't you married?" [...] Rachel svarar: "If I weren't a woman, I would be allowed to ask you the same question?" (Avsnitt 1)

Hos de båda älskarinnorna låter Don fasaden falla något och han upprätthåller inte samma mask som han bär inför sin fru Betty. Även här kan man se att Easthopes resonemang gällande mannens strid med sin feminina sida visas (1990). Han ber exempelvis Midge om hjälp med en reklamkampanj för Lucky Strike då han inte kan hitta en bra slogan. Han berättar även för Rachel om sin barndom, vilket är ett väldigt känsligt ämne för Don med tanke på att det kan riskera hans karriär och familj. Inför Betty håller Don en tapper fasad och hon vet ingenting om hans förflutna. Ett exempel på detta är då Betty pratar med Don när han sover och frågar honom; "Who's in there?" (Avsnitt 2).

Det finns många kvinnor som jobbar som sekreterare på Sterling Cooper reklambyrå. Dock verkar ingen falla Don i smaken då han uppenbarligen söker sig till de mer individualistiska kvinnorna som sina älskarinnor. De kvinnliga sekreterarna, förutom Peggy, rättar sig efter kontorets konventioner och accepterar att de är undergivna männen. Med detta i åtanke kan man även se Ambjörnssons teori stämna gällande att mannen enligt myten ofta attraheras av självständiga kvinnor (1999). Don är också den som ger Peggy en chans och belönar henne för hennes insatser. Ytterligare en intressant aspekt av detta kan ses genom det faktum att kvinnor har blivit mer och mer individualistiska sedan de kommit in jobbsfären (Holst & Thompson 2004). Detta är även något som vi kan ses återspegla i dagens samhälle då män mer välvilligt lämnar plats och ansvar åt kvinnor på jobb.

6.2.3 Don Draper i hemmet

Johansson diskuterar hur den förändrade manligheten medför ökade problem i intima relationer (2000). Detta kan vi även se i relationen mellan Don och hans fru Betty. Då Don befinner sig på hemmaplan kan han inte använda sin talang för att komma ur knepiga situationer. När Don befinner sig utanför Manhattan har han heller inte användning för den respekt som han har inom branschen. Ett exempel på detta är hur han får en uppgift av Betty men misslyckas med denna och gör henne besviken.

Betty ber Don hämta en tårta till Sallys födelsedagskalas. När Don har hämtat tårtan kör han förbi huset och kommer inte tillbaka förrän det är kväll. Då har han med sig en hund han har köpt till Sally. Barnen blir glada men Betty är fortfarande arg (Avsnitt 3).

I det här avsnittet skapar Don själv ojämvtikt, i enlighet med Todorovs (2009) första steg, genom att inte återvända hem med tårtan. Ojämvtikten upptäcks av de övriga karaktärerna och tårtproblemet löses av grannen Helen Bishop som hämtar en tårta hemifrån sig. Men ojämvtikten som Don skapat kvarstår i familjen och Don försöker återställa jämvikt genom att köpa en hund. Don har lyckats återställa jämvikten till viss del men inte fullständigt. Detta kommer att visa sig i narrationens utveckling genom hela säsongen.

Det kan argumenteras att det som krävs på hemmaplan inte är Dons intellekt utan en mjukare sida, en mer feminin sida. Detta kan vara en anledning till hans misslyckande på hemmaplan. På grund av Dons strid mot sin feminina sida, i enlighet med den strid som Easthope (1990) beskriver, förmår han inte att bidra med det som krävs för att behålla sin familj. I sista avsnittet på säsong ett visas till slut resultatet av Dons prioritering av arbetet framför familjen. Don har ett kundmöte och presenterar en idé för en kund som vill sälja diabilprojektorer.

Don visar bilder på sin egen familj och avslutar mötet med att föreslå att produkten ska kallas "the carousel" istället för det mer negativa "the wheel". Efter den känslomässiga presentationen kommer Don hem och familjen är där. Sedan förstår tittaren att det var en dagdröm och när Don kommer hem på riktigt har familjen redan åkt för att fira thanksgiving på annan ort (Avsnitt 13).

Detta är en av få gånger bjuds familjen in på kontoret (dock inte i egen person). Men då Don

kommer hem blir det tydligt att familjen inte längre är en del av Dons liv. I slutet av säsongen har han, vilket han nu verkar ångra, gjort sig av med familjen. Han har alltså inte lyckats återskapa jämvikt i familjen. Det kan argumenteras att familjen återupprättat en ny jämvikt där Don inte längre är en del av familjen. Här kan vi även se en likhet med ett problem som tillhör vår samtid, då Holt och Thompson även diskuterar manlighetens identitetskris. Män tvingas prioritera karriär framför familjen för att behålla sin plats i den sociala hierarkin (2004). Don vill å ena sidan behålla sin identitet som far och make, men låter sin identitet som framgångsrik affärsman träda fram kraftigare. Vidare kretsar Dons identitetskris inte endast kring hans familj och arbete utan även kring hans förflutna.

6.2.4 Don Drapers förflutna

Don är ständigt förföljd av sitt förflutna och den dolda identitet som han försöker lämna bakom sig. Dick Whitman gör sig påmind dels i form av människor från hans förflutna men också i form av flashbacks. Don försöker frigöra sig från sitt forna jag, Dick Whitman, men lyckas inte.

Don har förberett frukost till Betty på mors dag. Han läser tidningen samtidigt som han bär upp frukosten för trappan och trampar på något i trappan. Då trillar han och tappar frukosten över sig. Han får en flashback: Uncle Mac och hans styvmamma står i vardagsrummet. Uncle Mac säger: "Dick Whitman, you watch where you're going, you're gonna break your neck. Are you gonna cry or get up?" (Avsnitt 6).

I avsnitt åtta får Don en flashback till barndomen där han träffar en luffare som lämnar stort intryck. Luffaren påpekar bland annat att han tycker att Dick påminner mycket om honom själv som pojke. Dick i sin tur verkar se upp till luffaren. Vidare pratar även luffaren om New York, på så sätt kontrasteras även **staden** till den **landsbygd** som Dick bor på. Således kan luffaren ses som en symbol för den man som Dick senare kommer bli (Don). Följande dialog äger rum mellan luffaren och unge Dick Whitman:

Dick: "So you got no home. That's sad."

Luffaren: "What's home? I had a family once, a wife, a job, a mortgage. I couldn't sleep at night, tied to all those things. Then death came to find me."

D: "Did you see him?"

L: "Only every night. Now I sleep like a stone."

(Avsnitt 8)

Det luffaren ger uttryck för är den livssyn som även Don senare verkar ha anammat. Luffaren talar om **döden** och hur han kände dödens närvaro när han hade familj, hus och jobb. Han talar även om hur han blev befriad från sin familj, sitt jobb och sitt hus. Då han blev befriad från allt detta kunde han äntligen sova på natten. Luffaren verkar representera den ultimata individualisten som är helt frigjord familj och samhälle liksom de mansmyter som Ambjörnsson (1999) beskriver.

Då Dons halvbror, Adam, plötsligt dyker upp under nutid i serien tvingas Don konfrontera sitt forna jag. Don går med på att träffa Adam på ett fik där han ifrågasätter Dons nya namn och identitet. Bland annat frågar Adam: "Donald Draper, what kind of name is that?" och "Who is Donald Draper?" (Avsnitt 5). Vid ett senare möte med Adam får tittarna mer information om Dick Whitman. Bland annat säger Adam att Uncle Mac alltid trodde att Dick var *soft* och kommenterar även hur Dick ser mer ut som sig själv då han dyker upp utan sin typiska kostym (Avsnitt 5).

Halvbrodern från det förflutna fortsätter sig göra sig påmind i Dons liv genom att skicka brev och paket till Dons kontor. Det förflutna har tagit sig in i den sfär, kontoret, där Donald Draper har sin hjältestatus. Problemet med halvbrodern som insisterar på att vara en del av Dons liv försöker Don lösa genom att muta sin bror att hålla sig borta. Detta får emellertid oväntade konsekvenser då Adam hänger sig själv. På detta tragiska sätt blir Donald också förlöst från sin gamla familj och sitt forna jag. Därmed har han även lyckats bryta sig upp ur sina tidigare relationer, vilket Ambjörnsson menar är typiskt för myten kring mannen (1999).

I slutet av säsongen har Campbell, Dons fiende, fått tag i ett paket som Adam har skickat till Don. I paketet finns bilder på Dons forna jag; Dick Whitman. Campbell försöker utpressa Don med hjälp av den överkomna informationen. Det hela slutar med att Don själv söker upp den överordnade Cooper för att själv avslöja sin dolda identitet. Dons riktiga identitet avslöjas av Campbell inför Cooper. Men den upptrappade situationen tar en oväntad vändning när Cooper svarar: "Mr. Campbell, who cares?" (Avsnitt 12).

Återigen kan händelserna i serien kopplas till Todorovs modell över olika element i det

narrativa (2009). Jämvikten och balansen i Dons liv störs utav att hans bror gör sig påmind från sitt förflutna. Don erkänner för ett kort tag att hans förflutna gör sig påmint i form av sin bror och försöker snabbt lösa problemet genom att muta brodern till att lämna honom i fred. Jämvikten uppnås igen då Adam Whitman tar livet av sig. Störningsmomentet är borta och det finns åter igen en balans i Dons liv. En intressant aspekt av detta händelseförlopp är hur jämvikten återupprättades på ett sätt som Don inte själv kontrollerade till skillnad från situationen med Lucky Strike.

6.3 Binära motsatspar

Vi har funnit ett antal binära motsatspar som belyses i detta avsnitt.

Följande schema åskådliggör några av de binära motsatspar som vi funnit då vi analyserat säsong ett av *Mad Men*. De binära motsatsparen som är fetstilta är de motsatsförhållanden som vi anser är de huvudsakliga och därför även de vi kommer att analysera närmare. Motsatsparet Människa och Hjärte är det vi funnit mest centralt och detta kommer att diskuteras genomgående.

Människa-Hjärte

50-tal-60-tal

Ålderdomligt-Modernt

Kvinnligt-Manligt

Känsla-Intellekt

Betty-Don

Gift-Ogift

Individualist-Konformist

Betty-Midge

Betty-Rachel

Hemma-Kontor

Familj-Karriär

Landsbygd(Förort)-Stad(Manhattan)

Dick Whitman-Don Draper

Förflutet-Nutid

Döden-Livet

6.3.1 50-tal och 60-tal

Ett oppositionspar som handlingen rör sig kring är det ålderdomliga 50-talet och det moderna 60-talet. Det kan argumenteras att förflutna tidsepoker sedan kommer att stå för något mer än endast en epok. Då en serie eller film produceras väljs en miljö som handlingen ska utspelas i. Den historiska miljön kan därför ses som något mer än sig själv. Den representerar inte bara en viss tid utan också ett medvetet val som görs av producenterna. Då 50-talet var en tid där kärnfamiljen (som Fiske också nämner) och traditioner stod i centrum var 60-talet den tid som kom att omkullkasta alla dessa värden. Under 1960-talet rådde stor misstro mot de värden som tidigare florerat under 1950-talet. Det var en tid där auktoriteter och konventioner ifrågasattes genom demonstrationer, revolter och proteströrelser (Karlsson 2007). Likaså kan 1960-talet ses som en tid där mannens maktposition gick från en ohotad maktposition till att ifrågasättas av så väl kvinnor som svarta. Genom motsatsparet 50-tal och 60-tal kan serien pendla mellan två tider; en tid med konservativa värderingar och en säker maktposition för mannen och en annan tid av uppror mot dessa värderingar och en hotad maktposition för mannen. Johansson diskuterar hur mannens position har satts i gungning och resulterat i en manlighet i kris (2000). Således kan motsatsparet 50-tal och 60-tal i *Mad Men* ses som en representation av en säker manlig maktposition och en manlighet i kris.

6.3.2 Kvinnligt och manligt

De främsta representationerna av det manliga och det kvinnliga är Don och Betty. Don representerar som den manlige hjälten medan Betty representerar den mänskliga bräckliga kvinnan som brottas med förlusten av sin mor och lindrigare psykiska problem. Således kan det argumenteras att Betty står för den kvinnliga känsla medan Don står för det manliga intellektet. Vidare står Betty för det mer ålderdomliga 50-talet och Don för det mer nytänkande 60-talet. Detta manifesteras också genom att Betty är betydligt mer rasistisk och fördomsfull än Don. Karlsson berättar att synen på mörka människor under denna tid fortfarande var väldigt negativ, dock började det samtidigt växa fram motståndsrörelser mot rasismen (Karlsson 2007).

Don beter sig som han vore ogift och har ständiga affärer. Betty beter sig i kontrast som en gift kvinna och är trogen mot sin man. Även Dons älskarinnor kan ställas i kontrast till Betty då de dels, vilket vi argumenterade för tidigare i analysen, har fler uttryckta manliga

egenskaper. Varken Midge eller Rachel är gifta. Rachel uttrycker hur hon fokuserar på sin karriär framför en familj. Således kan också Rachel och Midge ses som modernare kvinnor som hör mer hemma i 60-talet (och i en nutidskontext) än i 50-talet. Rachel och Midge kan även tolkas spegla tiden under 1960-talet då även ojämställdheten i det amerikanska samhället uppmärksammades (Karlsson 2007).

6.3.3 Hemma och kontor

Dons liv rör sig i de två skilda sfärerna hem och kontor. På Manhattan har han sitt kontor och således sin karriär medan han har sitt hem och sin familj i förorten. När han är på kontoret och Manhattan har Don sin hjälteroll. Där är han stark och samlad. Det är även på Manhattan hans älskarinnor bor. När Don är hemma försöker han behålla sin hjältestatus som anses vara en del av den amerikanska manligheten (Holst & Thompson 2004). Dock lyckas han oftast inte då han inte har samma användning för sitt skarpa intellekt och sin talang i hemmet som på kontoret.

Dons två identiteter, Donald Draper respektive Dick Whitman, representerar hjälten respektive människan. Donald Draper är den nutida levande hjälten medan Dick Whitman är den förflutna människan som är dödregistrerad. Genom säsongen kämpar Don för att frigöra sig från Dick Whitman och bli hjälten Donald Draper. På kontoret avslöjas hans identitet men detta avslöjande får inga konsekvenser. Dons chef bryr sig helt enkelt inte, för honom är han ändå den framgångsrike Don Draper. Hemma ställer dock den dolda Dick Whitman till problem. Dick Whitman bidrar till det ett ökande avståndet mellan Betty och Don.

7. Slutdiskussion

Hur framställs manlighet och myten om mannen genom Don Draper i Mad Men?

Don Draper visar sig ha många drag som anses vara typiskt manliga och som även stämmer in på myten om mannen. Från mytens synpunkt har han till att börja med den typiska machostilen. Utåt sett är han kontrollerad, lugn, icke impulsiv, intellektuell och ledarskapstypen. Han är den typiska alfahannen på jobbet och bär kläder som reflekterar hans status och som är förtroendeingivande inför sina kunder och kollegor. Don använder både visuella och verbala tecken för att behålla myten och hemligheten kring Don Draper, och gör allt för att inte avslöja historien. Vidare belyses hans typiska manliga drag genom att han är

den försörjande mannen i sin familj medan hans fru Betty är hemmafru. Detta har vi även fått bekräftat med hjälp av bland annat Fiske (1990) som även menar att styrka och beslutsamhet anses vara typiskt manligt.

Don strider mot sin feminina sida, vilket är något som Easthope (1990) menar är vanligt i dagens samhälle. Det finns en del sidor hos Don som kan anses vara mer feminina, även om han försöker håller dem relativt dolda. Dock öppnar han inte upp sig för sin familj och fru, utan väljer att vända sig till sina älskarinnor. Vi tolkar det som att han vill kunna öppna sig, men är rädd att förlora allt det han har byggt upp. När han pratar med sina älskarinnor har han inte lika mycket att förlora som om han skulle öppna sig för sin fru eller sina kollegor.

En annan tanke är att han kanske känner igen sig en del i sina älskarinnor som vi i analysen poängterade är väldigt individualistiska. Att vara individualistisk är även något som kan tolkas som ett typiskt manligt drag, men i detta fall har både Rachel och Midge denna egenskap. Således kan det tolkas som om Don känner att han har lättare att öppna upp sig för de kvinnor som han har mer gemensamma nämnare med. Rachel är en karriärkvinna och bedriver mycket affärer vilket anses vara av mer manligt intresse. Till en början verkar inte Don acceptera henne till fullo, men han ångrar sig snabbt och attraheras och fascinerats istället av henne. Midge går emot samhällets syn på hur en kvinna bör bete sig då även hon njuter av cigaretter, alkohol och manligt umgänge.

Även om Don till stor del bekräftar myten om mannen finns det en del som skiljer Don från de mansmyter som Ambjörnsson beskriver. Det kan diskuteras huruvida Don Draper uppfyller kravet på att ha en livsuppgift samt om han har den självkontroll som Ambjörnsson ser som typiskt för mansmyten (1999). I fall Don skulle ha ett livsprojekt är detta hans arbete. Han prioriterar sitt arbete framför sin familj, har stor yrkestalang och klättrar på karriärstegen. Trots detta anser vi att han saknar en livsuppgift då han saknar mål med sitt arbete. Han vill inte rädda världen från bovar eller skapa den mest framgångsrika reklambyrån på Manhattan. Don Drapers arbete fungerar mer som den plats där han kan leva ut sin hjälteroll och bli Don Draper.

Vidare anser vi att Don alltid behåller ett samlat yttre där han har kontroll över situationen. På ytan behåller alltid Don sin självkontroll, vilket också visas i motsats till Roger Sterling. Trots älskarinnor och mycket whiskey tappar inte Don fattningen. Han lyckas rädda de situationer

som han hamnat i efter sena nätter. Då han tappar kontrollen över sin omgivning är främst då han befinner sig i hemmet och hans förflutna gör sig påmint. Han trillar i trappan och förlorar sin bror. På samma sätt fungerar hjälteidentiteten Donald Draper på Manhattan, då hans riktiga identitet avslöjas får det inga konsekvenser. I hemmet är hjälteidentiteten Donald Draper problematisk, vilket också visas i det huvudsakliga narrativet i säsongen; Don blir allt mer framgångsrik och respekterad på jobbet men driver allt längre ifrån sin familj.

Sammanfattningsvis bekräftar Don alltså myten om mannen till väldigt stor del. Genom Don framställs manlighet till stor del stereotypiskt. Han ser mycket manlig ut, han dricker whiskey, han röker och han arbetar hårt. I enlighet med detta strider han även mot sin feminina sida. Utåt verkar han inneha stor självkontroll. Allt detta är något som han klarar av genom att själv skapa hjälteidentiteten Donald Draper. Donald Draper existerar på kontoret och Manhattan. Men familjen (den förflutna och den nuvarande) hotar att radera denna identitet. Karaktären visar på en splittrad mansidentitet som består av en mänsklig och mer kvinnlig sida (Dick Whitman) och en övermänsklig manlig sida (Donald Draper).

Hur kan vi förstå relationen till vår samtid?

Don Draper konsumerar allt från pengar och kvinnor till whiskey och cigaretter. Detta är även typiska manliga drag. Denna konsumtion är också ett tecken på mannens identitetskris som även finns i dagens samhälle. Holst och Thompson talade om att mannen idag konsumerar för att söka spänning (2004). Liksom i fallet med James Bond är konsumtion en central del av Don Drapers liv. Men till skillnad från Bond som har ett kärleksfullt förhållande till konsumtion har Don Draper ett distanserat och cyniskt förhållande till konsumtion. Denna inställning kan knytas till vår samtid där konsumtion är en central aspekt. Men synen på konsumtion idag verkar skilja sig från den inställning som fanns på 1950-talet då Bond-böckerna skrevs. Således kan man se hur Don återspeglar vår samtid, men i en 60-tals kontext.

I vår analys har vi diskuterat hur Don är en modern man i en 60-tals kontext. I den meningen kan han också ses som en representation och en symbol för den nutida mannen. Likt den mansforskning om mannen i kris som Johansson (2000) berört verkar även karaktären Donald Draper vara ett uttryck för detta. Donald Draper är alltså en myt som skapats för att hantera mannens förändrade roll. Ett intressant element är hur *Mad Mens* historiska kontext har

använts för att spegla denna nutida problematik. Serien utspelar sig under en viktig brytpunkt i historien då den vita mannens maktposition började ifrågasättas.

Slutligen kan det också bekräftas att karaktären Donald Draper rör sig i det som Johansson (2000) benämner som den konservativa diskursen kring manlighet och även stärker denna. Ett mer nyanserat synsätt på karaktären medför dock att det blir uppenbart hur ohållbar den gamla synen på mannen är. Efter att ha undersökt första säsongen av serien framstår det som klart för oss att det inte kommer gå bra för karaktären Donald Draper. Intressant är också hur en sådan komplex och på gränsen till tragisk karaktär representerar en ny mansmyt. Speciellt blir detta anmärkningsvärt när man jämför mansmyten Don Draper med James Bond. Detta om något kanske pekar på en mer självmedveten och nyanserad bild av manlighet.

8. Referenser

Litteratur

Ambjörnsson, Ronny (1999) *Mansmyter*, Stockholm: Ordfront förlag

Barthes, Roland (1957) *Mytologier*, Halmstad: Bulls Graphics AB.

Bignell, Jonathan (2002) *Media Semiotics - an introduction*, Manchester: Manchester University Press

Easthope, Anthony (1990) *What a man's gotta do: The masculine myth in popular culture* New York: Routledge.

Fiske, John (1990) *Kommunikationsteorier - en introduktion*, Stockholm: Wahlström & Widstrand

Hall, Stuart (1997) *Representation - Cultural Representations and Signifying Practices*, London: SAGE Publications Inc.

Hartman, Jan (2004) *Vetenskapligt tänkande - från kunskapsteori till metodteori* Lund: Studentlitteratur

Holt, B. Douglas & Thompson, J. Craig (2004) "Man-of-Action Heroes: The pursuit of Heroic Masculinity in Everyday Consumption" i *The Journal of Consumer Research*, Vol: 32, Nr: 2, s. 425-440

Jönsson, Mats (2004) *Film och historia. Historisk hollywoodfilm 1960-2000*, KFS i Lund AB

Johansson, Thomas (2000) *Det första könet? Mansforskning som reflexivt projekt* Lund: Studentlitteratur

Karlsson, Klas-Göran (2007) *Europa och världen under 1900-talet*, Stockholm: Liber AB

Lindgren, Simon (2009) *Populärkultur - Teorier, metoder och analyser*, Malmö: Liber AB

Lundell, Kristin (2010) "Bakom den snygga fasaden" i *Svenska Dagbladet*, Publicerad den 3 januari 2010, uppdaterad den 28 mars 2010. [Hämtat 2011-05-20]

http://www.svd.se/kultur/bakom-den-snygga-fasaden_4023201.svd#after-ad

Storey, John (2006) *Cultural Theory and Popular culture - a Reader*, Harlow: Pearson Education Limited

Internetadresser

[Hämtat 2011-04-20] <http://www.amctv.com/shows/mad-men>

[Hämtat 2011-04-20] <http://www.amctv.com/shows/mad-men/about/>

[Hämtat 2011-04-20] <http://www.imdb.com/title/tt0804503/awards>

[Hämtat 2011-04-25] <http://blogs.amctv.com/mad-men/exclusive-inter/>

Övrigt material

Mad Men (2007) Säsong 1 (13 avsnitt).